

Άρθρο Γνώμης

No 10
Σεπτέμβριος 2013

Οι γερμανικές εκλογές

Του Γιώργου Τζογόπουλου

Μεταδιδακτορικού Ερευνητή και Αρχισυντάκτη της ιστοσελίδας, ΕΛΙΑΜΕΠ

Καθώς η προσοχή στρέφεται προς τις γερμανικές εκλογές της 22ας Σεπτεμβρίου, το ερώτημα αν το Βερολίνο πρόκειται να αλλάξει πολιτική την επαύριο των εκλογών αυτών, απασχολεί τόσο τις Βρυξέλλες όσο και τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Ναι μεν τα ευρωπαϊκά ζητήματα – με εξαίρεση λίγες αναφορές στην περίπτωση της Ελλάδας και το κόστος των πακέτων διάσωσης – δεν είχαν υψηλή θέση στην προεκλογική εκστρατεία των κομμάτων αλλά θα αποτελέσουν πιθανώς προτεραιότητα τους επόμενους μήνες. Αυτό, ωστόσο, δε σημαίνει ότι αναμένονται δραματικές αλλαγές παρά τις προσδοκίες που καλλιεργούνται κυρίως στα μέσα ενημέρωσης.

Με βάση τις δημοσκοπήσεις που έχουν διενεργηθεί, δεδομένη θεωρείται η επικράτηση των Χριστιανοδημοκρατών, που, όμως, δε θα είναι σε θέση να σχηματίσουν μόνοι τους κυβέρνηση. Υπάρχουν, λοιπόν, τέσσερα σενάρια για τον επόμενο κυβερνητικό συνασπισμό. Το πιο ακραίο από αυτά, το οποίο συγκεντρώνει μαθηματικές πιθανότητες, βασίζεται στη δημιουργία κυβέρνησης κεντροαριστεράς - χωρίς τη συμμετοχή του κόμματος της Καγκελαρίου Μέρκελ - με τη συνεργασία Σοσιαλδημοκρατών, Πρασίνων και της παράταξης της Αριστεράς. Σύμφωνα με τα πιο ορθόδοξα σενάρια, πάντως, η Καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ θα παραμείνει στο αξίωμά της για τρίτη διαδοχική φορά. Το Χριστιανοδημοκρατικό κόμμα θα κληθεί να συνεργαστεί είτε με τους Φιλελεύθερους, αν καταφέρουν να ξεπεράσουν το κατώφλι του 5%, είτε με τους Σοσιαλδημοκράτες δημιουργώντας μεγάλο συνασπισμό όπως είχε συμβεί από το 2005 ως το 2009. Θεωρητικά μπορεί να πράξει το ίδιο και με τους Πράσινους, αν και οι τελευταίοι απορρίπτουν το ενδεχόμενο αυτό σε κάθε δυνατή ευκαιρία.

Οι πολιτικές θέσεις των γερμανικών κομμάτων για θέματα ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος παρουσιάζουν ομοιότητες και διαφορές. Ξεκινώντας με την προοπτική δημιουργίας τραπεζικής ένωσης, το κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών, των Φιλελευθέρων και των Σοσιαλδημοκρατών έχουν εγκρίνει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την εποπτεία των τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Συμφωνούν, παράλληλα, πως η εποπτεία αυτή θα πρέπει να αφορά τις μεγάλες διεθνείς τράπεζες και όχι τις μικρές που, κατά την άποψή τους, χρειάζεται να συνεχίζουν να βρίσκονται υπό τον έλεγχο εθνικών φορέων. Διαφωνία υπάρχει σχετικά με την χρησιμοποίηση μηχανισμών κοινών υποχρεώσεων μέσα στο πλαίσιο της τραπεζικής ένωσης. Ενώ οι Χριστιανοδημοκράτες και οι Φιλελεύθεροι διαφωνούν με την προοπτική αυτή, οι Σοσιαλδημοκράτες εμφανίζονται περισσότερο περισσότερο διαλλακτικοί, αν και παραμένουν σιωπηλοί για την προστασία των καταθέσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι Πράσινοι προχωρούν πολύ περισσότερο και κάνουν αυτό το βήμα, τουλάχιστον στην ρητορική τους.

Έπειτα, σχετικά με τη δημοσιονομική ένωση, οι Χριστιανοδημοκράτες και Φιλελεύθεροι δε δείχνουν διατεθειμένοι να προχωρήσουν σε σημαντικά βήματα, θεωρώντας προτεραιότητά τους το δημοσιονομικό σύμφωνο και τη μείωση του χρέους των κρατών-μελών της ευρωζώνης υπό την απειλή της επιβολής κυρώσεων. Από την πλευρά τους, οι Σοσιαλδημοκράτες τονίζουν στον πολιτικό τους λόγο ότι στοχεύουν στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης. Παρόλα αυτά, οι προτάσεις τους για την μεταφορά αρμοδιοτήτων για τον προϋπολογισμό σε

Οι γερμανικές εκλογές

του Γιώργου Τζογόπουλου

Μεταδιδακτορικού Ερευνητή και Αρχισυντάκτη της ιστοσελίδας, ΕΛΙΑΜΕΠ

ευρωπαϊκό επίπεδο παραμένουν για την ώρα ασαφείς και αόριστες. Επίσης, το ζήτημα της κοινής εγγύησης χρέους αποτελεί ανάθεμα για Χριστιανοδημοκράτες και Φιλελεύθερους, με τους Σοσιαλδημοκράτες να δείχνουν περισσότερο ελαστικοί και να προτείνουν τη δημιουργία Ταμείου Εξαγοράς Χρέους υπό προϋποθέσεις. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι Πράσινοι συμφωνούν ακόμα και με την έκδοση ευρωομολόγων μακροπρόθεσμα.

Συνεχίζοντας με την πολιτική της λιτότητας, τα κόμματα των Χριστιανοδημοκρατών και Φιλελευθέρων εμμένουν στη συνταγή αυτή. Κατά την άποψή τους, η ανάπτυξη μπορεί να έλθει μέσα από την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων και την πραγματοποίηση ιδιωτικοποιήσεων και τελικά τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, ανεξάρτητα από τα μέτρα λιτότητας που λαμβάνονται. Αντίθετα, οι Σοσιαλδημοκράτες προτείνουν τη σύσταση Ταμείου Επενδύσεων και Κατασκευών ώστε να δοθούν κίνητρα, να τονωθεί η οικονομία, να καταπολεμηθεί η ανεργία και να επιτευχθεί η ανάπτυξη, κατόπιν ευρωπαϊκής παρέμβασης. Δίνουν, ταυτόχρονα, ιδιαίτερα έμφαση στη σημασία της κοινωνικής δικαιοσύνης. Τόσο οι Σοσιαλδημοκράτες όσο και οι Πράσινοι προτείνουν τη νομική θέσπιση ελάχιστων κρατικών παροχών για την παιδεία και διάφορες κοινωνικές ανάγκες.

Τέλος, αναφορικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση οι Χριστιανοδημοκράτες έχουν αποφύγει να αναλύσουν το θέμα διεξοδικά και επιφυλάσσουν να το πράξουν, ετοιμάζοντας το πολιτικό τους πρόγραμμα για τις ευρωεκλογές του 2014. Σε γενικές γραμμές η Καγκελάρια, Άγκελα Μέρκελ, και ο Υπουργός Οικονομικών, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, έχουν αναφέρει ότι απαιτείται χρόνος και πως η μεταφορά περισσότερων αρμοδιοτήτων στις Βρυξέλλες μπορεί μόνον να γίνει σταδιακά. Από την πλευρά τους, οι Φιλελεύθεροι, οι Σοσιαλδημοκράτες και οι Πράσινοι υποστηρίζουν πιο ενεργά την προοπτική της περαιτέρω ευρωπαϊκής ενοποίησης. Τα κόμματά τους, για παράδειγμα, είναι διατεθειμένα να ορίσουν πριν από τις ευρωεκλογές ποιον προτείνουν για Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, λαμβάνοντας ουσιαστικά μέρος στη δημόσια συζήτηση για το δημοκρατικό έλλειμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δίνοντας την ευκαιρία στους Ευρωπαίους πολίτες να συμμετάσχουν.

Σε κάθε περίπτωση, παρά τις προαναφερθείσες διαφορές στις θέσεις των πολιτικών κομμάτων, το Βερολίνο μετά τις εκλογές πολύ δύσκολα θα ανταποκριθεί στις προσδοκίες. Η στάση της κοινής γνώμης, που συνεχίζεται να υποστηρίζει σε μεγάλο ποσοστό την πολιτική της λιτότητας στις χώρες του Νότου, αποτελεί εμπόδιο που δε μπορεί να αγνοηθεί. Το ίδιο ισχύει και για το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο της χώρας το οποίο εξετάζει ενδελεχώς τη νομιμότητα αποφάσεων που λαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Μετά τις εκλογές, για παράδειγμα, αναμένεται η γνωμοδότησή του για το πρόγραμμα απεριορίστης αγοράς ομολόγων χωρών που δεν είναι ενταγμένες σε πρόγραμμα από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Σε τελική ανάλυση, όπως παρατηρεί η Δρ. Ulrike Guérot από το European Council on Foreign Relations, «η Γερμανία θεωρεί πολύ περισσότερο ότι αποτελεί μοντέλο για τους άλλους παρά κρίνει πως έχει την υποχρέωση να καθοδηγήσει την Ευρώπη».

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)- ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Βασ. Σοφίας, 10676 Αθήνα, | Τηλ. +30 210 7257 110 | Fax +30 210 7257 114

E-mail info@crisisobs.gr, crisisobservatory@eliamep.gr

Μάθετε περισσότερα για το έργο μας – Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας www.crisisobs.gr

Το ΕΛΙΑΜΕΠ δεν υιοθετεί ως ίδρυμα πολιτικές θέσεις. Καταβάλλει μάλιστα προσπάθεια να παρουσιάζονται στα πλαίσια των εκδηλώσεών του και στο μέτρο του δυνατού όλες οι υπάρχουσες απόψεις. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αναλύσεις και οι γνώμες που δημοσιεύονται στις σειρές του θα πρέπει να αποδίδονται αποκλειστικά στους συγγραφείς και να μην θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Ιδρύματος.